

Oprichtingsvergadering Noordwijkse Vogelwerkgroep

NOORDWIJK — Alle Noordwijkse vogel- en natuurvrienden worden opgeroepen op woensdag 30 maart om 8 uur nm in het Verenigingsgebouw Hoofdstraat te komen, teneinde te komen tot het vormen van een werkgroep, die zich gaat bezig houden met vogelstudie en inventariseren van ons duingebied.

Ook het stichten van een vogelasiel staat op het program, ter opvang van eventuele winter- en strandslachtoffers. De wintervoedingen gaat ook beter georganiseerd worden. Er zal ook een stuk terrein voor de werkgroep beschikbaar komen, waar de werkgroep (bij voldoende deelname althans) de speciale vogelbescherming kan gaan uitoefenen. Kortom, er is voor de echte natuurliefhebber hier ter plaatse nu de kans om in clubverband al deze en nog vele andere dingen op vogelgebied te gaan doen.

Wij hebben de Vereniging voor Vogelbescherming, 's Gravenhage en Omstreken, bereid gevonden ons met het eerste begin met raad en daad ter zijde te staan. Zo zullen er op deze vergadering één of meerdere vertegenwoordigers van deze voortreffelijk werkende vereniging aanwezig zijn. Zij zullen met dia's en ander materiaal de werkwijze van een vogelwerkgroep, bij ons inleiden.

Wij hopen dat velen met ons deze start willen meemaken en aanwezig willen zijn op onze eerste vergadering.

Het comité van oprichting.

J. MOERKERK
C. VAN DER LUYT
J. HOEK
W. BAALBERGEN
A. CRAMER

Eerst VUTdan Ierland. Deel 3 (slot)

Woensdag 2 juni 09.30 uur.

Achter ons staat de zon al aardig hoog. Vóór ons, over de Blasket Sound, ligt Great Blasket Island 8 kilometer lang en heel groen. Ierland, het meest westelijke (ei)land van Europa, is nog niet westelijk genoeg.

Het bootje brengt ons in een half uurtje naar de overkant. Onderweg kruisen tientallen Jan van Genten ons op soms korte afstand en op kruinhoogte. Met een rubber opblaasbootje worden we afgezet op iets dat op een kade lijkt en we glibberen ertegen op naar boven.

Direct bekruipt ons het gevoel dat we kennen van de waddeneilanden. Rust, diepe rust, nog meer rust dan aan de andere rustige zijde van de sound. Rondom ons bouwvallen van huisjes, in de loop der tijden verlaten en ingestort.

Ooit stond hier een dorp van 20 huizen met zelfs een schooltje. Van de huizen worden er nog 3 bewoond. Uit één van die drie kringelt blauwe rook uit de schoorsteen en ruiken we verbrande turf. Op een kruispunt van paden zien we een provisorisch bord met de tekst *café en souvenirs!*

We hebben de mogelijkheid om dit kruispunt rechts of links in te lopen. Houd je niet van repeteren dan kom je vanzelf over het andere pad

terug. Het grootste deel van de groep die met ons mee van boord stapte, strijkt neer in het dorp. Een aantal vertrekt rechtsom dus gaan wij linksom.

Het is toch nog even klimmen want de top ligt op 290 m en we starten op zeeniveau. Na anderhalf uur staan we boven op het eiland en genieten als beloning van een fantastisch uitzicht. Tot aan de caravan, over de sound is het helder, zelfs zonnig. Maar daarboven vormen zich wolken, die als een dikke deken verder Ierland indrijven.

Zeewaarts zien we een aantal kleinere eilandjes liggen, net als bij ons, badend in het zonlicht. We staan er alleen met z'n tweeën en wat konijnen, schapen, 2 tapuiten, meeuwen en wind. Véél wind op die top. We laten ons wat afzakken, wat tegelijkertijd de helft scheelt in je uitzicht, maar de kant die overblijft, vergoedt veel. Heel veel Iers groen met her en der grote plukken roze Engels gras, een intens blauwe lucht en boven zee weer een club meeuwen. De kijkers dus er onder gericht en ja hoordolfijnen. We volgen ze een half uur. Alles mag, niets moet.

290 Meter hoog, minus de tien die we gezakt zijn, is geen wereldhoogte, behalve als je groepen Jan van Genten laag over het water onder je langs ziet

vliegen. Van deze hoogte zijn ze toch wel erg klein.

Verder op komen het “linksompad” en het “rechtsompad” weer bij elkaar en is er nog maar één: die over de kam. Op twee plaatsen loopt de kam wat breder uit en vinden we de resten van ringforten en wat clochans (los gestapelde stenen huisjes).

Rovers en plundersaars, w.o. de Vikingen, lieten zelfs op dit karig begroeide eiland de bewoners niet met rust. We staan ineens temidden van een veld varens en missen nu pas de vertrouwde veenpluis, rododendrons en fuchsia's. In de varens hebben wat Oeverpiepers kennelijk de nesten verstopt. Bij de clochans vandaan horen we twee Roodborsten of misschien één met echo. Van hier loopt het eiland gestaag af naar het westen, om met een paar laatste steenpuisten in de oceaan te verdwijnen. We hoeven eigenlijk niet zo nodig tot het allerverste punt. Van een “uit de wind en in de zon” plek hebben we een grandioos uitzicht.

Na een kwartier, of misschien wel een uur, wordt het fris en vinden we het tijd voor de terugtocht. We noteren een Roodborsttapuit en een paar honderd Rietorchissen. Bijna bij de boot terug halen 2 andere eilandsjouwens ons in. “Of wij in een Toyota rijden?” . “Ja dat doen we”. “Missen wij geen autosleutels?”. “ eh....ja dat doen we ook”.

Via nog meer roundtowers, klooster-en kasteelruïnes, langs de Shannon, door het Limerick van *Frank McCourt* naar het graafschap Clare. Clare heeft de “Cliffs of Moher” en de “Burren” waar busladingen toeristen op af komen. De Cliff is een 8 kilometer lange rotspartij die tot een hoogte van 200 meter loodrecht uit de Atlantische Oceaan oprijst.

Op de hoogste top heeft ene O'Brien lang geleden een toren gebouwd om de horizon af te zoeken naar dreigend gevaar. Precies.....O'Brien's Tower, met drommen toeristen eromheen, die er door bussen dichtbij zijn gedropt om zich uiterlijk een half uur te vergapen aan dit natuurwonder. Wij vergapen ons ook, maar op een lager en rustiger niveau. Het is er zo steil, dat we de vogels die onder ons op de wand aan vliegen, niet eens helemaal kunnen volgen. Dat lukt wel als je op je buik gaat liggen. We kijken zo neer op een in de oceaan uitstekende steenklomp, die bovenop met gras is begroeid. Dit gras blijkt gestoffeerd met Papegaaiduikers die kennelijk niets anders te doen hebben, dan met tientallen tegelijk af en aan te vliegen. Hun slag is zo snel, dat je niet echt de vleugels ziet, maar meer een schimmige waas aan weerszij-

den van de romp. Wat het verschil is tussen Alken/Zeekoeten en Papegaaiduikers? Alken en Zeekoeten kwakken zich bij het landen op en tegen richels, Papegaaiduikers tuimelen daarbij over het gras. Bij beiden gaat het er onbeholpen aan toe en net als bij de Drieteenmeeuwen zitten ze graag (misschien noodgedwongen) op elkaars lip. De Noordse Stormvogels doen het anders. Zij hebben om te landen en te nestelen meer oppervlakte nodig en dergelijke plaatsen liggen doorgaans verder uit elkaar. Er staat op dit moment een stevige bries recht uit zee, waar de Stormvogels op een fantastische manier gebruik van maken. Geen druk geklapper, maar met hun vleugels bijna star, de staart gespreid en de poten vaak omlaag, halen ze de dolste capriolen uit. Soms met grote snelheid scherend langs de wand, dan weer stilhangend op dezelfde hoogte, om ineens horizontaal om de as te draaien en zonder één vleugelklap liftend omhoog of recht omlaag te schieten. Seconden lang knipoogt er één van pakweg 3 meter afstand naar ons. Het verschil zit 'm in de ondergrond, die bij hem ruim 100 meter lager ligt.

De Burren is een gebied van ongeveer 100 vierkante mijl kale bodem. Eeuwen geleden spraken de mannen van Cromwell hun ongenoegen uit over dit gebied. Het had geen water genoeg om er een man in te verdrinken, geen boom om hem op te hangen en geen grond om hem te begraven. Zachte delen kalksteen zijn in miljoenen jaren opgelost, met als gevolg eindeloze grijze, bijna onbegroeide hellingen vol barsten, scheuren en kloven. Toch is de Burren, botanisch gezien, Ierlands grote verrassing. Door de kalk en het ontbreken van water (zakt onmiddellijk weg) groeien hier op laagland niveau veel planten die normaal in de bergen voorkomen, zoals Gentiaan en Trias. Door de ontkalking van andere delen, zijn er ook veel zuurminnende planten, waaronder heidesoorten, varens en Gaspeldoorn. De Burren telt in totaal 22 soorten orchideeën die ook elders in Ierland en Engeland voorkomen, maar nergens zo dicht bij elkaar als hier. Het gebied wordt van oudsher door schapen en koeien begraasd, maar de beesten dienen zich wel te haasten, van spriet naar spriet, over grote afstanden. Onze kaart geeft ook enkele plaatsen weer die van historisch belang zijn. De vroegere bewoners vonden in de vele grotten en grottenstelsels goede woon- stal- en vluchtmogelijkheden, waarvan sporen zijn achtergebleven. Er zijn nog diverse ringforten, maar die kennen we. Wij zoeken langs een smal weggetje naar een dolmen. Die vinden we achter een openstaand hek, met daarvoor een openstaande, zeer oude gebutste auto met daarin

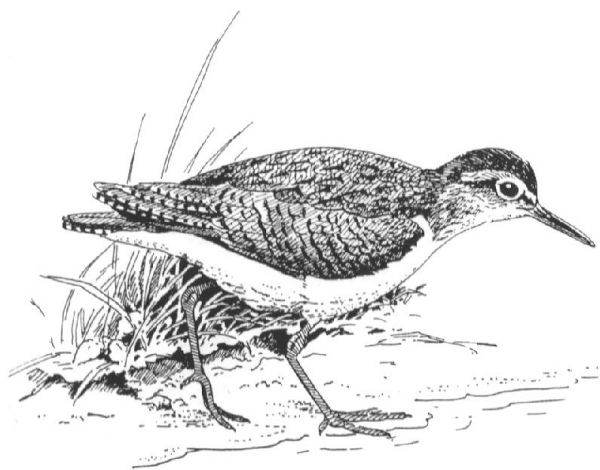
een zeer bebaarde, ietwat blauwneuzige Ier en daarvoor een emmer , zo groot als een badkuip, waarnaast een bord met de boodschap daarin, voor het vrij mogen betreden van het terrein, een stevige bijdrage te doen.

Onze donatie, voldoende voor één flinke teug Ierse whiskey, biedt ons de mogelijkheid de dolmen, die zo'n 300 meter van de weg ligt, van dichtbij te bekijken. Op een lichte verhoging zijn 4 enorme stenen platen verticaal opgesteld, op ± 2 meter van elkaar. Daar overheen is, als dak, een even grote plaat gelegd. Elke steen heeft een oppervlak van ongeveer 10 vierkante meter en is tot een meter dik. Je krijgt vanzelf grote bewondering voor de mensen van 5000 jaar geleden, die dit hebben gedaan om hun doden een traditionele rustplaats te bieden. We passeren de Ier in de auto op korte afstand. We menen allebei dat we hem zien knikken maar we zijn er niet zeker van.

Het graafschap Connemara is een voorproefje voor het nog stillere Donegal. Bergruggen rijzen 6 à 700 meter boven het zompige veen uit en waar geen veen is, is er water. De enige menselijke sporen zijn de weg waarop we rijden en de regelmatige hopen turf. We zetten de caravan die middag bij een strandje van enkele meters breed. Rondom ons overal keien, soms manshoog. Ertussen scharrelen koeien met kalveren en schapen naar wat eetbaars. De meeste hebben een bel om de nek, waardoor ze makkelijk te traceren zijn. Twee uur later is het strand een halve kilometer breed en trekt de kudde voor ons langs, op weg naar nieuw groen, op enige afstand gevolgd door een merrie met veulen. Om te voorkomen dat het paard Ierland verlaat (?) zijn de linker voor- en achterpoot aan elkaar gebonden. Kennelijk de lokale oplossingen om het voldoende voedsel te bieden zonder het al te ver te laten afdwalen.

De volgende dag maken we een stevige wandeling langs de Killary Harbour, een zeearm die 16 kilometer landinwaarts steekt. Het is Ierlands enige fjord en is in het midden 24 meter diep. Er loopt alleen aan de zuidzijde een pad langs, om de plekken te bereiken waar mosselen worden gekweekt. Aan de overzijde een bijna loodrechte wand van meer dan 800 meter hoog, hier bekend onder de naam "Mweelrea". De mogelijke zeeotters laten zich niet zien, wel Oeverpiepers, Rouwkwikstaarten, Tapuiten en een Oeverloper met de boodschap elders van het uitzicht te genieten en zijn broedende eega niet te storen. We verplaatsen ons verder naar het noorden en rijden onder Ierlands heilige berg de "Croagh Patrick" langs. Het is een belangrijke bedevaartplaats, die op de laatste zondag in juli door duizenden Ieren beklommen wordt. De tocht naar de 765 meter

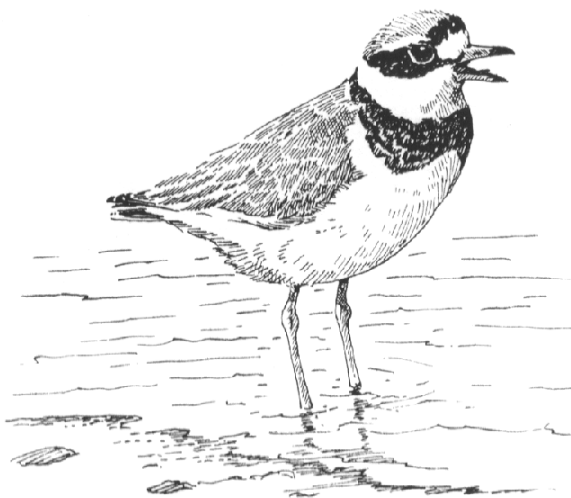
hoge top wordt daarbij vaak barrevoets en soms zelfs op de knieën afgelegd. De graafschappen Mayo en Sligo zijn ongetwijfeld een bezoek meer dan waard, maar **de tijd dringt** ! En het toppunt van dolen in Ierland doe je in Donegal. Wil je niet de grens met Noord Ierland over, dan zal je de N-15 moeten nemen om Ierlands meest noordwestelijke graafschap te bereiken. Ter hoogte van Ballyshannon komt Ulster op minder dan 5 kilometer van de Atlantische Oceaan. Ben je dit punt eenmaal gepasseerd, dan rij je de absolute stilte in. Zelfs schapen en koeien zijn hier een bezienswaardigheid. De weg is er zo smal, dat passeren onmogelijk is, maar er is gewoon niemand om te passeren. Er zijn ook geen borden meer die aangeven waarheen je rijdt. We koersen omhoog tussen de Slieve Snagt en de Glencowan Mountains door. De toppen zijn hoog genoeg om

Oeverloper *Actitis hypoleucos*

in de wolken te verdwijnen. Water stroomt aan alle kanten rond ons omlaag, gorgelt tussen stenen door om uiteindelijk in een groot meer even uit te rusten. Prima plek voor de nacht. Binnen is het snel warm en we hebben Ludlum genoeg. 's Morgens is het redelijk opgeklaard, maar het blijft fris. Tot ons vertrek is geen sterveling gepasseerd. Om 10 uur parkeren we op het terrein van het National Park "Glen Veagh". Ooit door een rijke Amerikaanse Ier aan de staat geschonken, inclusief kasteelachtig huis met tuinen, is het een vaste stopplaats van touringcars. De reisgids meldt van het meer dat er Roodkeelduikers en Grote zaagbekken voorkomen, maar vandaag hebben we pech. De rotswand er achter heeft in de 19^e eeuw de Steenarend als bewoner getorst, maar ook daar schiet je niet veel mee op. Wat overblijft is echter een overweldigend landschap, waar je geen genoeg van kunt krijgen. De show wordt gestolen door een paar nerveuze Oeverlopers, die steeds voor ons uit vliegen om even verder weer in te vallen. Hun geluid weerkaatst van de wand over het meer,

waardoor het zowaar toch nog druk lijkt te worden. We lopen zeer tevreden de 3 kilometer naar de auto terug, onderweg gepasseerd door de eerste parkbusjes met toeristen op weg naar het “kasteel”. Langs Bloody Foreland in het uiterste noordwesten, bereiken we kaap “Horn Head” in het midden noorden van Donegal. Het uitspringend massief wordt bewoond door veel zeevogels en in het water dobberen verschillende groepjes Grijze zeehonden. De strak blauwe hemel werkt bedrieglijk, want er staat een krachtige wind bij een temperatuur van hooguit 12 graden. Dat “ongemak” wordt die avond ruimschoots

Bontbekplevier *Charadrius hiaticula*

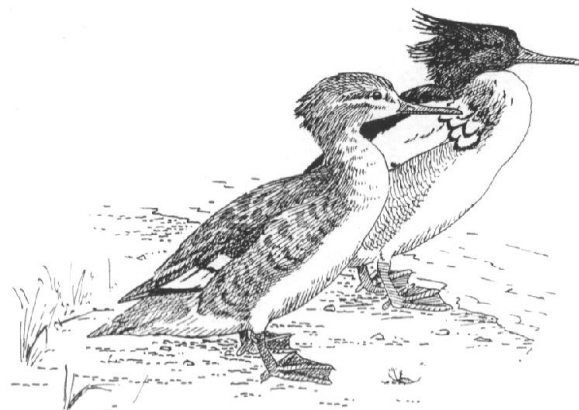
gecompenseerd door de mooiste zonsondergang van de hele vakantie. Duizend tinten goud en geel toveren zee en land om in het Ierse paradijs. Een dag later vinden we, vlakbij Ierlands meest noordelijke punt “Malin Head”, een kleine camping direct achter de duinen. Tussen het helmgras krioelt het van de slakken en Hondskruidjes en op het strand heeft iedere 100 meter zijn eigen Bontbekplevier.

Het is duidelijk broedtijd, want steeds worden we opgewacht door een exemplaar dat ons vooruit rent met over het zand slepende vleugels. Zijn we eenmaal buiten zijn broedgebied, dan staat de volgende al klaar om ons verder te begeleiden. In en boven zee wemelt het van de Visdiefjes, Noordse sterns en Eidereenden. Over zee veel eilanden en eilandjes in alle tinten groen en grijs. We verleggen voor het eerst de koers richting zuid op ons rondje Ierland. Van de grens met Ulster bespeuren we absoluut niets. Alleen de wegen blijken ineens stukken beter en we kunnen de maximumsnelheid opvoeren tot boven de 60 kilometer. De reisgids beschrijft de sterke band van dit deel met Schotland. Dat is bepaald niet vreemd, wanneer je van hier Mull of Kintyre, Islay en de

Schotse hooglanden kunt zien liggen. Geologisch zijn Ierland en Schotland door een onderzeese basaltdrempel aan elkaar verbonden. In Schotland komt deze op het eiland Staffa en op Sky bovengronds. Aan de Ierse kant is hij zichtbaar bij het plaatsje Dunseverick. Hier vinden we (citaat reisgids) een onregelmatig plaveisel van duizenden zeshoekige basaltkolommen, genaamd de Giants Causeway. Volgens de legende door Fin McCool, een reusachtige held uit de Ierse mythen, als weg aangelegd naar Fingal’s Cave (grot) op Staffa. De Engelse National Trust beheert het gebied en liet er een weg aanleggen met parkeerterreinen, cafétaria, boekwinkel en tentoonstellingsgebouw. Om de tien minuten rijden er trustbusjes, kortom je loopt er niet met z’n tweetjes. Wanneer je echter voor zoveel “Trust” oogkleppen opzet, blijft er voldoende over om te bezoeken.

De zeskantige basaltvormen zijn zo’n 60 miljoen jaargeleden ontstaan na vulkaanuitbarstingen. Door snelle afkoeling kristalliseerde de lava in deze structuren. Met de nodige fantasie voel je de warmte nog opstijgen en daarvan hebben we de afgelopen weken erg weinig mogen ontvangen.

Bij het kustplaatsje Glenarain zetten we de caravan voor één nacht vlakbij het haventje. Het is nog steeds geen weer om buiten te zitten maar ook van binnen uit is het goed vogelen. Vóór ons tellen we

Middelste Zaagbek *Mergus serrator*

twee paar Middelste zaagbekken, waarvan de heren elkaar ombeurten trachten te verdrinken. Verder minstens tien Zwarte zeekoetjes. Van de laatsten zien we er regelmatig, vanuit zee, laag over het water het haventje binnen vliegen. Vlak voor ons langs draaien ze met een ruime bocht op de kade af, om vandaar weer terug in het water te plonzen. In de kademuren hebben de koetjes een prima nestgelegenheid ontdekt maar het aanvliegen blijft een groot probleem. Na een mislukte poging wordt de volgende gestart, door

eerst met veel geklapper van het water los te komen, om weer met een wijde boog op de opening af te vliegen. De vleugeltjes slaan zo snel, dat ze er niet aan lijken te zitten.

Samen hebben we de kademuur in kaart gebracht en daarop de invliegopeningen aangetekend. We tellen er 8 maar er drijven op een bepaald moment wel 20 koetjes in het haventje. Regelmatig "dopen" ze het kopje onder water om daar de boel in ogenschouw te nemen.

Even regelmatig zwemmen ze, in wisselende aantallen, in linie naast elkaar, om als op commando onder te duiken. Een wandeling door het dorp, die avond, leert ons dat toeristen er weinig te zoeken hebben en dat het slecht belletje trekken is. De meeste deuren zijn voorzien van kloppers.

De volgende dagen vergapen we ons aan nog meer High Crosses, Round Towers, ringforten, kerk-en kasteelruïnes in de streek even boven Dublin. Maar op 25 juni hebben we het rondje Ierland voltooid en staan we op de kade van de Ierse hoofdstad. Een half uur na de afvaart gaan de truien uit. Het wordt warm en we zijn het er over eens, dat de druppel op m'n voorhoofd transpiratie moet zijn. Zuid Engeland heeft in bijvoorbeeld Stratford on Avon, Alcester, Mickelton, Chipping Camden en Oxford zoveel te bieden, dat je er nog eens 6 weken voor uit kan trekken. We genieten ervan als slagroom op de taart. De taart was overheerlijk en van slagroom moet je niet te veel blijven snoepen.

Coby wil volgend jaar naar Spanje en ik eigenlijk ook.

Dick en Coby Passchier

EEN WEEKJE OP DE HOLTERBERG

Kees Verweij

Begin mei van dit jaar hebben we met onze caravan een weekje doorgebracht op een groot kampeerterrein te Hellendoorn aan de voet van de Holterberg.

De Holterberg is een langgerekte heuvelrug in het midden van Overijssel, welke tijdens de ijstijd werd gevormd. Grote massa's ijs drukten grote hoeveelheden materiaal naar boven en zo ontstonden er verschillende heuvelgebieden als De Veluwe, de Utrechtse Heuvelrug, Gaasterland enz.

We zaten direct bij het bos, hetgeen al dadelijk de mogelijkheid opende om volop in de nabijheid vogels te beluisteren. Het bos bestond voornamelijk uit Grove Dennen, Fijnsparren, Berken en Beuken, afgewisseld door een lage ondergroei. De Vink was wel een van de meest algemene vogels en deze liet zich bijna de gehele dag horen. Naaldhout gaf verder de mogelijkheid tot het beluisteren van de Kuifmees met zijn zachte trillers, de Zwarte Mees, die zingt als een fietspompje, en de Goudhaantjes, die opvallen door hun hele hoge en zachte piepjes.

's Morgens werden enkele malen verrast door het geluid van de Wielewaal, die kennelijk hier net was aangekomen. Hij was hier duidelijk eerder dan in onze omgeving, want pas half mei hebben we hem

voor het eerst in de Amsterdamse Waterleiding-duinen gehoord.

Zanglijsters zijn hier beter vertegenwoordigd dan bij ons, want op tal van plaatsen was zijn melodieuze zang in de bomen te horen. Een bijzondere ervaring was de Geelgors, die helaas in onze omgeving geheel is uitgestorven, maar daar nog op

Korhanen in dreighouding

verschillende plaatsen zijn herkenningmelodie "het regent, dat het giet" laat horen.

De Holterberg staat echter nog het meest bekend om zijn Korhoenders. Het gaat hier om de enige plaats, waar zij nog in Nederland voorkomen en helaas wordt hun aantal ook hier minder. Vroeger kwamen zij ook nog op de Veluwe voor en ik herinner mij